

Cena knjigi je 1 gld. Denar za prodane knjige naj se blagovoli pošiljati blagajniku „društva za zgradbo učiteljskega konvikta“ Jakob-u Dimnik-u, v Ljubljani.

Ob jednom se usojamo naznanjati, da je priredil g. Ivan Bonač, knjigovez v Ljubljani, za „Domačo vzgojo“ prav lične platnene platnice po 30 kr. komad.

Ljubljana, meseca grudna 1895.

Za odbor „društva za zgradbo učiteljskega konvikta“:

Andrej Žumer,
t. č. predsednik.

Juraj Režek,
t. č. tajnik.

Jakob Dimnik,
t. č. blagajnik.

Književnost.

Domača vzgoja. Slovenskim materam, vzgojiteljicam, učiteljicam, vzgojiteljem in učiteljem po najboljših virih spisal Jakob Dimnik, učitelj v Ljubljani. Izdalo in založilo „Društvo za zgradbo učiteljskega konvikta v Ljubljani.“ V Ljubljani. Tiskarna Rudolf Miličeva. — Ljubljana. 1895. Str. 141. Cena 1 gld. Dobiva se pri učitelju J. Dimniku v Ljubljani in v vseh ljubljanskih knjigotrnicah.

Čisti dohodek je namenjen „Društvu za zgradbo učiteljskega konvikta v Ljubljani“.

„**Ilustrovani narodni koledar**“ za prestopno leto 1896. Uredil in izdal Drag. Hribar. Tiskal in založil Drag. Hribar. Cena: elegantno vezanemu izvodu 1 gld., broširanemu 70 kr. Letošnji letnik narodnega koledarja je že osmi in to spričuje, da se je koledar omilil vsem tistim krogom, katerim je namenjen. Koledar se odlikuje po ukusni opremi, finih ilustracijah in zanimivi vsebini. Razen navadne koledarske vsebine prinaša pesem „Kolednica“, životopise prelata F. Kosarja, Jos. Cimpermanna, Antona Kremplja in Andreja Praprotnika (s podobami), potem dr. Medveda črtico „Čudež sv. Januvarija“, mišni povesti „Večerne slike“ spisal Bogdan in „Stana“ spisal Igo Kaš, korenito študijo Simona Rutarja „Velika Moravska in staroslovenski jezik“, pesem „Šah Nuširvan“, perzijski zložil Saadi, iz ruskega prevoda V. Vjelička preložil A. Aškerc, popis letošnjih potresov pod zaglavjem „Potres na Slovenskem“ in končno spis R. Kuačiča „Zgodovinska in kulturna črtica o čeških razstavih“. Poleg tega pa vse, kar se potrebuje pri pošti, uradih in doma. Slovenci, sezite po njem!

„**Životopisni obrazi**“ iz obsega obrta, umetnosti in industrije. Izdal dr. Francišek vitez Haymerle. Preložil A. Funtek. V Ljubljani. Natisnila in založila Ig. pl. Kleinmayr & Fed. Bamberg. 1895. Str. 99. Cena 50 kr. Pomen in namen te knjige je opisal sam pisatelj najbolje rekoč: „Zarano se uči mladi obrtnik ponašanja s tem, da bodi vselej in povsod prvo: biti dovršen mož. Da ga učimo tega ponosa, ne zadošča, ako mu propovedujemo o morali; treba mu je podajati resnične vzglede iz onega duševnega okrožja, v katerem bode kdaj živel sam“. Temu namenu bode pričujoča knjiga jako dobro služila. Mimo životopisov svetovnoznanih izumiteljev čitamo tudi životopise treh kranjskih mož Antona Samasse, Fidelisa Terpinza in Gustava Tönniesa. Funtekov prevod je vzgledno lep. Priporočamo knjigo prav toplo.

„**Kjižnica za mladino**“. — Izšel je dvojnati snopič 10. in 11. (za oktober in november), ki obsega celih 12 tiskanih pol. Tudi ta snopič prinaša Slomškove pesmi,

zbrane za višjo stopnjo. Pesmi so razdeljene v te-le oddelke: I. Bog in nebesa (6 pesmij), II. Svet in narava (tudi 6 p.), III. Cerkev, šola, dom (14 p.), IV. Cesar in domovina (2 p.), V. Domačija (3 p.), VI. Basni, prilike, povesti (9 p.), VII. Veselje in trpljenje (4 p.), VIII. Smrt (5 p.), IX. Daljnje premišljevanje (4 p.), X. Resnice, nauki uganka.

Tu je zbranega obilo pesniškega blaga za našo mladino, kakor je znal pisati o svojem času edino le Slomšek. Ne dvomimo, da bo mladina rada segala po tej knjigi. Dostavljamo še, da 192 strani obsegajoča trdo vezana knjiga stane za naročnike s poštnino vred le 30 kr., kar je pač tako neznatna cena, da so dražji vsi mladinski spisi večjih narodov. Ukljub temu ima to podjetje le okoli 650 naročnikov, da končuje prvo leto z deficitom 600 gl.

„**Andreas Freiherr von Čehovin**“. Kakor smo že v zadnjemu listu omenili, je pod tem naslovom g. Janko Leban, nadučitelj v Begunjah pri Cirknici, izdal 60 strani broječo knjigo, ponatis iz „Südsteierische Post“. Knjižica opisuje življenje in delovanje slavnega našega junaka Čehovina, c. kr. stotnika, rodom iz Branice pri Vipavi. „Südsteierische Post“, oznanjujoč to knjižico, piše o njej (v slovenskem prevodu): „S tem naslovom („Čehovin“) je izšel v našem listu podlistek, izpod peresa g. Janka Lebana, nadučitelja v Begunjah pri Cirknici, ki mično opisuje avstrijskega junaka barona Čehovina. Gospod pisatelj je onisilil tudi poseben ponatis tega življenje-pisa. Knjižica je jako lična ter ima spredej dobro pogojeno sliko slavljenega junaka. Mi kar najgorkeje priporočamo to knjižico vsem krajnim šolskim svetom in šolskim vodstvom, ker je jako primerna, da obuja in čvrsti patrijotični čut. Stane 1 krono (po pošti 10 nvč. več) ter se dobiva pri g. pisatelju“. — Jednako pohvalno omenja tega delca tudi „Triester-Zeitung“, ki še povdarja, da se knjižica posebno priporoča „mladini po srednjih in vojaških šolah.“ Kakor doznajemo, dobil je g. pisatelj več laskavih pismenih priznanj od odličnih oseb; a Njegova cesarska Visokost, nadvojvoda **Ludovik Viktor**, odlikoval je gosp. pisatelja s tem, da je naročil 20 vezanih iztisov.

Potrjena šolska knjiga. Ministerstvo za bogočastje in pouk je odobrilo z razpisom z dne 23. novembra 1895 št. 23.941 II. preosnovano izdajo L. Lavtarjeve Geometrije za učiteljsišča kot šolsko knjigo pri slovenskem pouku na učiteljsiščih. Knjigo je založila knjigotržnica Ig. pl. Kleinmayer & Fed. Bambergova. Posamezni izvodi stanejo broširani 1 gl., vezani 1 gl., 20 kr.

„**Venček cerkvenih pesmi in napevov**“ je izdal g. Val. Štolcer, učitelj v Razboru na Štajerskem. Partitura s pesmarico stane 1 gl. 10 kr.

Naši dopisi.

Iz litijskega okraja. Poročali ste že v Vašem cenjenem listu, da je v Kolovratu preminul nadebudni učitelj Fran Peterlin v dobi 23 let. Bolehal je delj časa, že v pripravnici je bil nevarno obolel — od takrat ni bil več trdnega zdravja. Sicer je potem malo okreval, a bolezen mu je razjedala njegovo mlado življenje — liki črvu, ki polagoma ugonablja nedolžno cvetko.

Dan pred njega smrtjo sva ga obiskala z gosp. nadučiteljem R. . . . . O kak pogled! Že je zaznamovala bela žena svojo žrtev. Bil je po koncu in govorili smo mnogo. Zadnji dan še je vpraševal po onem, kar mu je bilo najdražje na svetu — po poduku in glasbi. Bil je vesel. Spominjal se je dijaških let. Začel je peti z milim svojim glasom najpriljubnejo mu pesmico „Kje so moje rožice“. Da, kje so bile; cvetje se je osulo in — lepe cvetke ni več. Stal je na grobu — a upal je vedno — vedno — da okreva. Drugi dan je zatisnil oči svoje učitelj — trpin ter zapustil svoje tovariše njih žalostni usodi. Pogreb je bil veličasten. Prihitelo nas je učiteljev 11 v to gorsko vasico. Prišel

je tudi oddelek Sokola iz Zagorja v društveni opravi, da skaže svojemu nekdanjemu učitelju petja zadnjo čast. Ljudstva se je zbralo ogromno. Zapele so se tri žalostinke, pred šolo, v cerkvi in na grobu.

Pri letošnjem zborovanju učiteljskega društva v Litiji je sprožil misel g. nadučitelj Rojina, naj učil. društvo ranjemu Francetu postavi kamenit nagrobni spominek. Ta predlog se je enoglasno sprejel. Dan odkritja bil je določen na 7. vinotoka. Ob 9. uri zbralo se je 16 gđ. učiteljic in učiteljev, poleg teh prišlo je tudi jako veliko ljudstva, da pokaže, kako je bil ljubljjen ranji France. Mašo je daroval g. župnik in nekaj učiteljev je pelo p. Angelikov Requiem. Po končani sv. maši podali smo se vsi na grob. Opravivši molitve po ranjem zapeli so učitelji krasno pesem „Nad zvezdami“. Potem se je spominjal g. nadučitelj Slanc v krasnem ginljivem govoru ranjega tovariša. Opisoval nam je njega življenje iz dijaških in učiteljskih let. Da, bil je istinito vzor vsega učiteljstva. Marsikatera solza je kanila na prerani grob. Marsikdo je zgubil dobrega prijatelja, marsikdo svojega učitelja, in učiteljstvo je zgubilo zavednega tovariša. Ni ga več. On biva sedaj nad zvezdami ter gleda na ostale tovariše, bivajoče še v dolini tug in rev. Stopil je v boljše življenje, kjer ni zavisti, nikacega preziranja, kjer se ne kratijo pravice. — Dragi France, sedaj bivaš nad nami pred stolom Najvišjega, prosí — prosí za svoj teptani stan.

Akoravno Te ni več med nami, a vendar

Tvoj duh živi med nami

Na delo nas budi in drami.

Nagrobni kamen naj kaže potomcem, kako spoštuje učiteljstvo svojega zvestega tovariša.

Janko Zupancič.

Vestnik.

Osobne vesti. G. Franc Galč, učitelj v Šiški, je imenovan IX. učiteljem na I. mestni šoli v Ljubljani in g. Engelbert Gangl je pa dobil mesto učitelja extra statum na mestnih ljudskih šolah.

Društvo za zgradbo učiteljskega konvikta je imelo v prvem letu svojega obstanka 1800 K 30 h dohodkov in 68 K 2 h stroškov. Za † A. Praprotnikov spomenik se je do novega leta nabralo 157 K.

Za učiteljski konvikt je nabral g. Ivan Malnarič, učitelj v Knežaku, 10 K. Živio! — Dalje so poslali čitalničarji v Planini p. Rakeku kot odkupnino godovnih in novoletnih voščil 10 K. Živili darovalci in njih nasledniki!

Prihodnji „večer“ Slovenskega učiteljskega društva bode dne 8. prosinca v klubovi sobi pri „Slonu“.

Umrla je po dolgi bolezni gđ. Marija Peterlin, učiteljica v Št. Rupertu. N. v m. p.!

Plače se bodo zvišale a ne kranjskim ampak gališkim kolegom, kar si gotovo uže iskreno želé, in mi jim poboljšanje njihovega gmotnega stanja tudi iz srca privoščimo. Merodajni krogi v Galiciji uvidevajo, da je stan, ki toliko deluje v prosepah naroda, tudi boljšega plačila vreden. Deželni odbor bode v soglasju s c. kr. deželnim šolskim svetom v prihodnjem zasedanji predložil deželnemu zboru v tem zmislu predlogo, ki precej spremeni zakon o pravnem razmerji učiteljstva gališkega. Kakor povzamemo uradnemu listu, namerava predloga znatno povišati plače gališkim učiteljem, ker zahteva v to svrho precejšnje svote 104.540 gld. V pokritje te potrebsčine se uvede zvišanje deželne doklade za 1 kr. na vsak goldinar direktnega davka. —c.

Šolska statistika. Na Francozkem je 87.330 šol, na Nemškem = 58.000, na Laškem = 56.394, v Rusiji = 39.003, na Angležkem = 30.959, v Avstro-Ogrskeji = 36.813 (Avstrija = 18.666, Ogrska = 18.147), v Švediji = 10.571, v Švici = 8.183, v Norvegiji = 6.241, v Belgiji = 5.711, na Portugalskem = 5.347, v Holandiji = 4.258, v Rumuniji = 1.556, v Serbiji = 668. —k.

Analfabetov pride na 100 prebivalcev: na Saksonskem = 0,2, v Norvegiji = 0,3, na Bavarskem = 0,4, na Švedskem = 0,4, na Pruskem = 0,6, v Finlandiji = 1,9, na